

РОБОЧА НАРАДА «РОСЛИННІСТЬ ХВОЙНИХ ЛІСІВ УКРАЇНИ»

Стан вивчення рослинності України, зокрема із застосуванням методу Ж. Браун-Бланке, сьогодні досить рівня, який дозволяє зробити узагальнення, ревізію виділених синтаксонів та класифікаційних схем і на цій основі розробити єдину класифікаційну схему та скласти продромус рослинності, який відповідає би міжнародним вимогам. Це завдання має виконати започатковане у 2000 році 11-томне видання «Рослинність України».

З метою обговорення та вирішення найбільш дискусійних питань щодо класифікації хвойних лісів було організовано і проведено робочу нараду «Рослинність хвойних лісів України», яка відбулася 13 листопада 2003 р. в Інституті ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України.

У підготовці наради брали участь науковці відділів геоботаніки, екології фітосистем, Міжвідомчої комплексної лабораторії наукових основ заповідної справи Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, Національного університету імені Тараса Шевченка.

У вступному слові академік Ю.Р. Шеляг-Сосонко розглянув основні етапи становлення флористичної класифікації рослинності у колишньому СРСР та в Україні, позитивні та негативні сторони такого підходу в порівнянні з домінантною класифікацією, зазначивши при цьому, що жодна класифікація, побудована на ознаках, властивих об'єкту, що класифікується, не має переваг порівняно з іншими, і жодна ознака не відображає системи в цілому, підбив підсумки дослідження рослинності України на основі флористичного підходу. Доповідь чл.-кор. НАНУ Я.П. Дідуха була присвячена різним підходам до класифікації рослинності за методом Браун-Бланке в країнах Центральної Європи та перспективам подальшого розвитку цього наукового напрямку в Україні.

Як ботаник, при цьому хотілося б зауважити, що саме в Україні на основі флористичного підходу до класифікації рослинності було зроблено найбільше досліджень, і саме в Україні це дослідження були найбільш систематичними та ґрунтовними.

Наради, майже повсюдно проводяться в Україні, і це свідчить про те, що в Україні є науковою традицією розробляти та вдосконалювати класифікації рослинності на основі методу Браун-Бланке.

Важливою складовою частиною цієї роботи є вивчення та оцінювання екологічних та господарських умов, в яких ростуть хвойні ліси, і це також свідчить про те, що в Україні є науковою традицією розробляти та вдосконалювати класифікації рослинності на основі методу Браун-Бланке.

Важливою складовою частиною цієї роботи є вивчення та оцінювання екологічних та господарських умов, в яких ростуть хвойні ліси, і це також свідчить про те, що в Україні є науковою традицією розробляти та вдосконалювати класифікації рослинності на основі методу Браун-Бланке.

Важливою складовою частиною цієї роботи є вивчення та оцінювання екологічних та господарських умов, в яких ростуть хвойні ліси, і це також свідчить про те, що в Україні є науковою традицією розробляти та вдосконалювати класифікації рослинності на основі методу Браун-Бланке.

Важливою складовою частиною цієї роботи є вивчення та оцінювання екологічних та господарських умов, в яких ростуть хвойні ліси, і це також свідчить про те, що в Україні є науковою традицією розробляти та вдосконалювати класифікації рослинності на основі методу Браун-Бланке.

Важливою складовою частиною цієї роботи є вивчення та оцінювання екологічних та господарських умов, в яких ростуть хвойні ліси, і це також свідчить про те, що в Україні є науковою традицією розробляти та вдосконалювати класифікації рослинності на основі методу Браун-Бланке.

Всього на нараді було заслухано сім доповідей: «Гірські бори (*Erico—Pinetea* Horvat 1959) України» (чл.-кор. НАНУ Я.П. Дідух), «Клас *Vaccinio—Piceetea* Br.-Bl. 1939 національного природного парку Сколівські Beskidi (д-р біол. наук В.А. Соломаха), «Синтаксономія хвойних лісів Українських Карпат» (канд. біол. наук В.А. Онищенко), «Синтаксономія соснових лісів класу *Vaccinio—Piceetea* Br.-Bl. 1939 Житомирського Полісся» (асп. Д.М. Якушенко), «Соснові та дубово-соснові ліси Правобережного Придніпров'я» (канд. біол. наук А.А. Куземко), «Угруповання класу *Pulsatillo—Pineteta sylvestris* (E. Schmid 1936) Oberd. in Oberd. et al. 1967 на півночі степової зони України» (канд. біол. наук П.А. Тимошенко), «Угруповання *Pinus pallasiana* D. Don арен північно-західного Причорномор'я» (д-р біол. наук Д.В. Дубина).

Доповідачі насамперед звертали увагу на складні, найбільш дискусійні питання класифікації, що призводять до помилкових синтаксономічних рішень. Усі доповіді викликали жваве обговорення, в ході якого було з'ясовано цілий ряд проблем, що було відображене у прийнятій учасниками наради резолюції. В ній, зокрема, зазначається, що хвойні ліси України мають розглядатися в межах трьох класів: *Vaccinio—Piceetea*, *Erico—Pineteta* і *Pulsatillo—Pineteta*, класифікаційні схеми та продромус рослинності яких увійдуть до VIII тому «Рослинності України». Угруповання сосново-дубових та дубово-соснових лісів мають розглядатися в межах класу *Quercetea robori-petraeae*, а ценози, утворені яліщем високим і сосною Станкевича — *Quercetea pubescenti-petraeae*. Угруповання заболочених соснових лісів, що в деяких синтаксономічних працях відносяться до класу *Vaccinio uliginosi—Pineteta sylvestris* Passarge et Hofmann 1968 (syn. *Vaccinietea uliginosi* Lohmeyer et Tx. in Tx. 1955), при розробці синтаксономії рослинності України слід розглядати в рамках порядку *Vaccinietalia uliginosi* R. Tx. 1955 класу *Vaccinio—Piceetea*.

Учасники наради обговорили також структуру 11-томного видання «Рослинність України». Було прийняте рішення відмовитися від найменування томів за типами рослинності, як це планувалося раніше, оскільки власне поняття «тип рослинності» в системі Браун-Бланке відсутнє, крім того, до одного класу можуть входити угруповання, що належать до різних типів рослинності, тобто виникла необхідність включати різні порядки і навіть союзи одного й того ж класу до різних томів видання. Для вирішення цієї проблеми було запропоновано у назві кожного тому подавати перелік класів рослинності, які у ньому розглядаються.

Матеріали наради опубліковані у вигляді збірника наукових праць «Рослинність хвойних лісів України» (К.: Фітосоціоцентр), до якого увійшли 18 статей у рубриках «Синтаксономія хвойних лісів України», «Екологія, динаміка та методи дослідження хвойних лісів».

Ю.Р. ШЕЛЯГ-СОСОНКО, А.А. КУЗЕМКО